

Joan Pérez Ventayol

SUB Hamburg

A/743279

DEL FILOSEMITISME
A L'ANTIJUDAISME
(1917-1939)

*La qüestió jueva
en els discursos del catalanisme*

Publicacions de l'Abadia de Montserrat
2019

SUMARI

INTRODUCCIÓ	7
1. EL FILOSEMITISME DEL CATALANISME D'ESQUERRES.....	13
1.1. La identificació catalanista amb el poble jueu	13
1.1.1. Del racisme al filosemitisme.....	13
1.1.2. El reconeixement del poble jueu	15
1.1.3. A l'entorn de la cultura i la mitologia jueves	22
1.1.4. L'hebreu com a llengua del poble jueu	28
1.1.5. La reacció davant del retorn dels jueus.....	31
1.1.6. Catalans i jueus	38
1.2. La qüestió jueva en el pensament d'Antoni Rovira i Virgili	45
1.2.1. Antoni Rovira i Virgili, teòric de les nacionalitats europees	45
1.2.2. El poble jueu, entre l'admiració i la recança.....	50
1.2.3. El filiosionisme i l'actitud davant del conflicte a Palestina	56
1.2.4. La polèmica amb el claretjà Pere Voltas i Montserrat	65
1.2.5. Consideracions finals	69
1.3. La vinculació catalanista amb el sionisme	72
1.3.1. Una mirada catalanista al nacionalisme dels jueus?	72
1.3.2. Catalanisme i sionisme	75

1.3.3. L'organització del nacionalisme jueu. Els congressos sionistes	85
1.3.4. L'obra de reconstrucció a Palestina	90
1.4. Les conseqüències del conflicte a Palestina	100
1.4.1. Els aldarulls de 1929 al Mur dels Planys	100
1.4.2. La recepció dels desordres de 1933 i del pogrom de Constantina de 1934	107
1.4.3. Els protagonistes de la gran violència de 1936	114
1.4.4. Les diferents visions dels enfrontaments de 1936 ...	120
1.5. El rebuig unànim de l'antisemitisme	127
1.5.1. La interpretació catalanista de l'antisemitisme i la reacció enfront l'antijudaisme integrista	127
1.5.2. La definició del règim i la política nazis	134
1.5.3. La institucionalització de l'antisemitisme a Alemanya nazi	137
1.5.4. Les grans fites de la discriminació i la violència antijueves	144
1.5.5. Altres aspectes de la persecució dels jueus	151
2. L'AMBIGÜITAT DEL CATALANISME CONSERVADOR	159
2.1. Els antecedents fins a la Primera Guerra Mundial	159
2.1.1. Sorgiment i consolidació del catalanisme conservador	159
2.1.2. L'antisemitisme català i la influència de l'afer Dreyfus	163
2.1.3. L'anticatalanisme antisemita espanyol	168
2.1.4. La reivindicació historiogràfica del judaisme medieval	172
2.2. La Primera Guerra Mundial i l'interès pel Pròxim Orient	178
2.2.1. L'impacte de la Gran Guerra i la figura de Pere Màrtir Bordoy i Torrents	178

2.2.2. L'atracció per Terra Santa i els primers pelegrins: Jacint Verdaguer i Miquel Costa i Llobera	186
2.2.3. Gaziel i el món sefardita en els viatges catalans al Pròxim Orient	193
2.2.4. Visibilitat i invisibilitat de la qüestió jueva en els pelegrinatges a Terra Santa	199
2.3. Consideracions regionalistes sobre el poble jueu	207
2.3.1. El sefardisme i el retorn dels jueus	207
2.3.2. Cultura i hebraisme. La Biblioteca Hebraico-Catalana	213
2.3.3. Les referències religioses	220
2.3.4. Joan Estelrich: classicisme contra semitisme a l'ombra de Charles Maurras	225
2.4. La contrarietat de Francesc Cambó i l'antijudaisme de Manuel Brunet	234
2.4.1. Francesc Cambó, l'orientalisme i el nacionalisme dels jueus	234
2.4.2. El ressentiment de Francesc Cambó cap als jueus	241
2.4.3. La complexitat ideològica de Manuel Brunet i la qüestió jueva	249
2.4.4. El judaisme i Catalunya segons Manuel Brunet.	255
2.4.5. La posició de Brunet davant del sionisme i la qüestió de Palestina	260
2.4.6. Dues personalitats amb opinions antijueves	269
2.5. Els aspectes internacionals de la qüestió jueva en el portaveu regionalista	271
2.5.1. La visió descriptiva del nacionalisme jueu	271
2.5.2. L'aproximació al conflicte de Palestina del 1929	276
2.5.3. Els enfrontaments arabo jueus de 1933 i 1936	281

2.5.4. El posicionament davant la maçoneria, el racisme i l'antisemitisme	285
2.5.5. La definició del règim nazi i la seva actuació anticatòlica	292
2.5.6. La rebuda de l'antisemitisme dels nazis	297
CONCLUSIONS	305
BIBLIOGRAFIA	313